

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' השי' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

בעניין: אריה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
 ע"י ב"כ עוה"ד עו"ד ציונה כספי-ברק תובעת
 נגד

1. ש.י.א. הנדסה בע"מ
 2. קונטאל הנדסת מכשור ובקרה בע"מ
 3. LGZLANDIS & GYZUG AG
 ע"י ב"כ עוה"ד ב"כ הנתבעת 1 – עו"ד עמי סביר נתבעות
 ב"כ נתבעת 2 – עו"ד צ. יעקובוביץ

נגד

קונטאל הנדסת מכשור ובקרה בע"מ

צד ג'

פסק דין

א. מבוא וטענות הצדדים

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 1. התובעת הינה חברת בטוח שביטחה מבנה, תכולה, ציוד וסחורה של המבוטחת
- 7 טלדאטה תקשורת בע"מ (להלן: "טלדאטה").
- 8
- 9 2. במסגרת עסקיה, הזמינה טלדאטה מהנתבעת 1 חדרי חימום לבדיקת עמידות
- 10 מוצריה בטמפרטורה גבוהה (60 מעלות) האביזרים והציוד לחדרי חימום נרכשו
- 11 מהנתבעת 2, הבקר שסופק למערכת היתה מתוצרתה של נתבעת 3.
- 12
- 13 3. ב- 21.6.94, הוכנסו 8 ארונות תקשורת לתנור לבדיקת עמידותם בחום. במהלך
- 14 הלילה, מסיבה שניסו לבררה במהלך הראיות, פרצה שריפה בתנורים, וארונות
- 15

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כבי השי' אירית מני-גור

1 התקשורת ניזוקו. התובעת פיצתה את המבוטחת טלדאטה בסכום של 265,845
2 ₪ ביום 14.11.94 וכן שילמה לשמאי את שכרו בסך 6,552 ₪.

3 תביעה זו אם כן, היא תביעה לשוב נזקיה של התובעת נגד שלושת הנתבעים.
4 כנגד נתבעת 3 ניתן פסי"ד כבר ביום 30.4.00 ומסכת הראיות התנהלה מול נתבעות
5 1 ו-2 בלבד.

6
7
8 4. טענתה העיקרית של התובעת היא, כי הנתבעת 1 התרשלה בהתקנת המערכת
9 אצל טלדאטה, רשלנות אשר בעטיה קרתה השריפה, כלפי נתבעת 2 טוענת
10 התובעת כי היא זו אשר סיפקה את הבקר שגרם לתקלה, חלק זה לא נבדק ע"י
11 נתבעת 2 בטרם סופק ובטרם הורכב במערכת.

12
13 5. לעומת התובעת- עיקר טענותיהן של הנתבעות היא בשאלת הוכחת האחריות.
14 לטענתן, לא הרימה התובעת את הנטל להוכיח כי הנתבעות התרשלו בצורה זו או
15 אחרת, או כי התקלה קרתה בעטיה של אותה התרשלות.

ב. רקע עובדתי

16
17
18
19 1. אין חולק כי טלדאטה החלה את היכרותה עם נתבעת 1 עוד בשנת 1991 עת
20 הזמינה חדרי חימום מהנתבעת 1, כשזו בנתה והתקינה את חדר החימום
21 מתחילתו ועד סופו.

22 מטעמי חסכון בחרה טלדאטה להזמין בשנת 1993 אך ורק התקנת המערכת על
23 כל אביזריה, כשאת החדר עצמו בנתה בעצמה. מערכת החימום על כל חלקיה
24 היתה זהה להזמנה משנת 1991. התוכנית שהעבירה טלדאטה לנתבעת 1
25 באמצעות עובד מטעמה בשם מתי מירון, צורפה לתצהיר מנהל הנתבעת 1
26 וסומנה ב'. (להלן: "התוכנית").

27
28 2. אין גם מחלוקת כי על בסיס תוכנית זו שהועברה לנתבעת 1, שלחה הנתבעת
29 הצעת מחיר בהתאם להזמנה הכוללת רכישת פרטי לוח בקרה, הרכבה והתקנת

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

- 1 הלוח ותעלות המיזוג. הצדדים מסכימים כי פרטי לוח הבקרה, לרבות "הבקר"
2 הוזמן ונרכש ע"י נתבעת 1 מאת נתבעת 2.
3
- 4 3. חדר החימום או התנורים כפי שנקראו בפי העדים נועדו לבדיקת עמידות
5 מערכות תקשורת יקרות. כל תנור יכול להכיל 4-5 מערכות תקשורת בשווי כולל
6 של עד כ- \$ 100,000. על פי עדותו של עד תביעה מס' 2, מר שלמה סיני, עולה כי
7 מערכות התקשורת עמידים עד 70 מעלות, ולפיכך מתחייבת טלדאטה בפני
8 לקוחותיה לעמידות בחום עד 60 מעלות. (ראה עדותו בעמ' 20 בפרוטוקול מיום
9 13.2.02).
- 10
11 טלדאטה בחרה להזמין את חדרי החימום כך שיעבדו בחום של 60 מעלות, כפי
12 שהתחייבו בפני הלקוחות, כשהמרווח בין הבדיקה לבין סף העמידות של
13 המערכות היקרות הוא 10 מעלות בלבד!
14
- 15 4. עוד ציין מר סיני, כי זמן הבדיקה נמשך בין 24 שעות ל- 36 שעות (ראה עמ' 17
16 מול שורה 2 ואילך), מינימום זמן הבדיקה הינו 24 שעות, כך שבכל פעם שתיבדק
17 מערכת תקשורת, היא תיבדק גם בשעות הלילה כשאין פעילות במפעל. גם אם
18 היתה משמרת שנייה, הרי זו עזבה בשעה 11:00 בלילה. הנוהל על פי עדותו של
19 מר סיני, היה כי יש להכניס את המערכות לפחות כשעה לפני עזיבת המפעל,
20 לוודא שהטמפרטורה עולה ואז לסיים את המשמרת.
21
- 22 5. באותו בוקר אומלל של ה- 22.6.94, הגיעו ראשוני העובדים למפעל ומד הטמפ'
23 בתנור הצביע על טמפ' גבוהה מ- 90 מעלות. דרך הדלתות השקופות של התנור
24 ניתן היה לראות כי נוריות הביקורת במערכות התקשורת דולקות. מיד התנור
25 כובה, ועל פי תצהירו של מר סיני (סעיף 10 לתצהיר עדות ראשית), משנפתחו
26 דלתות הגנה נתגלה כי המערכות ניזוקו כליל.
27
28
- 29 6. ב"כ הצדדים חלוקים ביניהם לענין הסיבה לאותה תקלה, וכן בשאלה האם אחד
30 הנתבעים או שניהם גם יחד אחראים לאותה תקלה.

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

1

2

ג. הסיבה לתקלה – מקור הנזק

3

1. שני הצדדים נעזרו במומחים מטעמם, אשר הגישו חוות דעת ואף נחקרו בביהמ"ש. למרבה הצער, שני המומחים נתנו חוות דעתם, סמוך להגשת התביעה ורחוק מנקודת הזמן של ארוע הנזק. לפיכך, שני המומחים לא בדקו את חדר החימום נשוא התביעה, ו/או את הבקר שהיה בתנור ערב ארוע הנזק. כך ששתי חוות הדעת מתייחסות באופן תיאורטי בלבד להפעלת המערכת, ולתקלות צפויות בה. להלן אסקור את עדות המומחים באשר לסיבת התקלה המשוערת.

10

2. מומחה התביעה, מר יחזקאל בורשטיין (להלן: העד "בורשטיין"), ביקר בחודש מרץ 2000 במפעל טלדאטה ובדק תנור דומה לתנור נשוא התביעה. למרות שהמומחה מציין בסעיף 12 לחוות דעתו כי מאחר והתקלה היתה כשש שנים לפני עריכת חוות הדעת, "לא ניתן לקבוע היום בצורה חד משמעית את הסיבה שגרמה לה", הוא מוצא בכל זאת כשל תכנוני ובצועי מצדה של נתבעת 1.

16

3. לדעת שני המומחים, ועל כך אין מחלוקת, הותקנו במערכת הפקוד והבקרה שני אביזרי בקרה. האחד הקרוי "בקר" (ווסת הטמפרטורה) – אשר תפקידו לווסת את הטמפ' בתא החימום ולהשאירה על הטמפ' הרצויה, במקרה זה 60 מעלות. מתקן בקרה זה הוא מתוצרתה של נתבעת 3 וסופק ע"י נתבעת 2. השני – הינו תרמוסטט בטחון נגד אש, אשר קרוי בפי העדים "מגן אש". תרמוסטט זה מותקן ביציאת האויר מנחשון החימום ותפקידו על פי המומחה, להשבית את פעולת המתקן, כאשר הטמפ' של האויר ביציאה מהנחשון ולא בתא מגיעה ליעד שאליו כוון.

24

מאחר והפונקציה אותה ייחדה נתבעת 1 לתרמוסטט היה מגן אש, כוון המכשיר ל- 90 מעלות. תרמוסטט זה לא השבית את פעולת התנור בעת הארוע. לטענת המומחה בורשטיין, לו היה התרמוסטט מכוון ל- 70 מעלות והיה מחובר כראוי, היה מנתק את הזרם משהגיע האויר ל- 70 מעלות.

28

לטענת המומחה הלמד מפי העד צוברי יאיר, התרמוסטט חובר בצורה לא נכונה ולפיכך לא פעל.

29

30

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

1 מסקנתו של המומחה בורטשיין אם כן, כי קיים כשל תכנוני וביצועי הן משום
 2 שנתבעת 1 לא התקינה ולא הציעה להתקין "תרמוסטט גבול עליון", שהינו
 3 תרמוסטט עם רגש טמפ' בתא, שתפקידו להפסיק את פעולת המתקן בעת עליית
 4 הטמפ' בתא מעל הערך הרצוי. והן משום ש"מגן האש" כוון לטמפ' גבוהה מדי ( )
 5 90 מעלות במקום 70 מעלות) וחובר בצורה לקוייה באופן שאיין את פעולתו. והן
 6 משום שהווסת טמפ' ("הבקר") שהותקן במערכת וסופק ע"י נתבעת 2, לא מילא
 7 ייעודו ואיפשר לטמפ' בתא להגיע ל- 90 מעלות, למרות שכוון ל- 60 מעלות.

8
 9 4. מסקנותיו אלה של המומחה בורטשיין כאמור, הן תיאורטיות בלבד. המומחה
 10 ברוב הגינותו מציין בסעיף 12 לחוות דעתו, כי רק דו"ח מעבדה שביצעה נתבעת 2
 11 יוכל להצביע בוודאות על מקור התקלה אם הבקר הוא אם לאו.
 12 המומחה נחקר בחקירה נגדית לגבי מסקנותיו. באשר למסקנה כי הנתבעת 1
 13 התרשלה שלא התקינה או יעצה להתקין "תרמוסטט גבול עליון", השיב
 14 המומחה, כי אין בתוספת זו כדי להוות שינוי בסיסי בתוכנית, אך תוספת זו
 15 מהווה חריגה ושינוי מהתוכנית המקורית, אך אין בה שינוי בסיסי. (ראה עדותו
 16 בפרוטוקול מוקלט מיום 5.7.01 בעמ' 5). המומחה נשאל לגבי הנחיצות של מגן
 17 טמפ' עליון במערכת כזו שבודקת מוצרים יקרי ערך, על כך השיב המומחה:

18
 19 "אני לא רוצה לחוות את דעתי".

20 "לתוכנית הזו לא היה שום בקר של גבול עליון או התראה
 21 נוספת, יכול להיות, לא בתוכנית, אין לנו את המפרט שלפי זה
 22 עשו בטלרד"...

23 (עמ' 27 לפרוטוקול מול השורות 17-18).

24
 25 "גבול עליון התקנתי במקומות שהיה חשוב למנוע עליה או גבול
 26 תחתון, למנוע ירידה בטמפ' או ירידה בטמפ' מעבר למה שרוצה
 27 הקליינט. אני לא רוצה לנקוב ביותר מזה, אבל זה דברים
 28 מקובלים"...

29 (עמ' 28 לפרוטוקול שורות 22-24).

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

1 המומחה מדגיש כי מתקן זה היה אמור להיות מכוון ל- 65 מעלות בערך. (עמ' 29
2 לעדותו), מתחת ל- 70 מעלות בכל מקרה, ואם זה מכוון ל- 60 מעלות, אזי מעט
3 מעבר לכך.

4

5 זאת ועוד. המומחה נחקר באשר לתרמוסטט שהותקן כ"מגן אש" – למרות
6 שהמומחה בורשטיין הסכים להנחה כי "מגן אש" ייעודו להגן על גופי החימום
7 עצמם מפני התלהטות יתר, (ראה בעמ' 6 לפרוטוקול מוקלט), הרי שלטענתו היה
8 מקום לכוון מערכת זו ל- 70 מעלות מקסימום ולא כפי שכוונה ל- 90 מעלות, וכך
9 מעיד המומחה:

10

11 **"...של האויר ביציאה מהנחשון החימום היא בכמה מעלות**
12 **גבוהה, בכמה לא הרבה, מהטמפ' בחדר. אם החדר נאמר צריך**
13 **להיות בששים מעלות אז הוא צריך לקבל אויר בשישים**
14 **ושתיים, או ששים וחמש או ששים ושמונה או אולי אפילו**
15 **שבעים"...**
16 (עמ' 7 לפרוטוקול מול שורות 11-14).
17 ובהמשך:

18

19 **"...ש. לאיזה טמפ' לטעמך מגן האש צריך להיות מכוון?**
20 **ת. מגן האש צריך להיות מכוון לטמפ' שעולה בכמה**
21 **מעלות על הטמפ' של האויר שעובר במקום הזה"...**
22 **"...הייתי אומר שלא יעלה כאן על ששים וחמש, אולי**
23 **שבעים מעלות"...**
24 (עמ' 9 לפרוטוקול).

25

26 המומחה מאשר בעצמו כי תפקידו של "מגן האש" למנוע התלהטות של גופי
27 החימום שנוצרת באי זרימת אויר בתא. ראה עדותו בעמ' 11, כדלקמן:

28

29 **"ש. זאת אומרת שהתקלה היחידה של התלהטות יכולה להיות**
30 **רק בגלל אי זרימת אויר"?**

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' השי' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

1 ת. בגלל אי זרימת אויר, כן. לשם כך נועד התרמוסטט הזה.
2 התפקיד שלו במערכת הזאת,...."

3
4 לטענת המומחה לא מקובל לכוון מתקן זה ל- 90 מעלות שמהווה כמעט את
5 "מקסימום הסקלה" של המכשיר. תרמוסטט זה ניתן היה לכוונו בין 50 מעלות
6 לבין 95 מעלות. וכך מעיד המומחה:

7
8 "...טרמוסטט נורמלי, כל אביזרי הבקרה מכוונים הם מיועדים
9 לפעול באמצע הסקלה. אמצע הסקלה זה אם זה חמישים וחמש
10 לתשעים וחמש, כך מחמישים וחמש עוד עשרים, שים אותם
11 סביב חמישים וחמש, יש סביב השבעים וחמש, זה בערך
12 התחום שבו הוא צריך להיות מכוון"...

13
14 אם כך למסקנת המומחה בורנשטיין, כיוון הטרמוסטט "מגן האש" ל- 90
15 מעלות, הינו כשל תכנוני.

16
17 6. באשר ל"בקר" עצמו מעיד המומחה בורשטיין:

18
19 "הוא המוביל במערכת הזאת. בקר הוא אותו גורם שמפעיל את
20 גוף החימום ושולט על הטמפ' בחדר. הוא מקבל תחושה
21 מהחדר"...

22 "הוא מפקד גופי החמום,"...

23 "הוא מנגנון הבקרה העיקרי, הוא ווסת הטמפ', הוא מווסת את
24 הטמפ' בחדר"...

25 (ראה עדותו בעמ' 17-18 לפרוטוקול מוקלט מיום 5.7.01).

26
27 "...הייתי מנסח את זה אחרת לגבי הבקר, תפקידו לשלוט על
28 הטמפרטורה בחדר, זה הכל. הוא לא יודע מה מכניסים לחדר,
29 הוא שולט בטמפרטורה"...

30 (עמ' 19 לפרוטוקול).

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

- 1
- 2 המומחה מציין בסעיף 7 לחוות דעתו, כי הבקר הינו החלק היחידי שנלקח
- 3 לבדיקה במעבדה, אך לא ידוע אם הבקר תוקן או הוחלף, מאז שתוקן שנית
- 4 לכאורה המתקן חימום פועל ללא דופי. רק דו"ח המעבדה שאיננו נמצא יכול היה
- 5 לשפוך אור לגבי תפקודו של הבקר.
- 6
- 7 לעומתו, המומחה מטעם ההגנה המהנדס אייזיק יוסף, (להלן: המומחה
- 8 "אייזיק"), מונה בסעיף 4 לחוות דעתו מצבים שונים שיכלו לגרום לארוע הנזק,
- 9 כאשר כשל הבקר הינו רק אחד מהם.
- 10 לדעתו של המומחה אייזיק, אין לראות בביצוע נתבעת 1 כשל תכנוני או ביצועי,
- 11 שכן "מגן האש" כשמו כן הוא בא להגן על גופי החמום החשמליים ותפקידו
- 12 לנתק הזנת הזרם לגופי החמום כשהטמפ' עולה רק שאש מקומית יכולה לפרוץ.
- 13 אחת הדרכים המקובלות להתקנת מגן אש" היא התקנת טרמוסטט עם רגש
- 14 טמפ' גבוהה כפי שנעשה במקרה דנן.
- 15 באשר ל"מגן טמפ' עליון" – מציין המומחה בחוות דעתו (סעיף 7.2), כי אכן רצוי
- 16 בשעה שבודקים מערכות יקרות, להתקין מערכת אבטחה נגד חריגה מתחום
- 17 הטמפ' המוגדר בדרישה, ואולם לצורך התקנת אבטחה כזו, על המזמין לכלול
- 18 במפרט ולציין את תחומי הטמפ' לטיפול והטמפ' המקסימלית ו/או המינימליות
- 19 המותרות.
- 20
- 21 8. המומחה נחקר על חוות דעתו, והשיב חד משמעית כי אין קשר בין "מגן האש"
- 22 לבין הטמפ' הנדרשת בחדר החימום, כי מגן האש תפקידו הראשוני למנוע
- 23 שריפה. לשאלה היכן הוגדרה בתוכנית תפקידו של "מגן האש" השיב המומחה:
- 24 **"אני מצביע על הנאמר בתוכנית "טרמוסטט הגנה לגופי חמום".**
- 25 **(עמ' 27 לפרוטוקול מיום 21.11.01 מול השורה 12).**
- 26
- 27 עוד השיב המומחה לשאלה באיזה טמפ' ניזוקים גופי החימום:
- 28 **"על פי התקן האמריקאי שאומץ בארץ, מכוונים את מגן האש**
- 29 **בתחום טמפ' של 90 מעלות עד מאה וחמישים מעלות צלזיוס,**

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

⚖

1 **כאשר בטמפ' 150 מעלות זה למבנים שבנויים מחומרים**
 2 **עמידים באש"...**

3 (עמ' 27 לפרוטוקול שורה 15-17).

4 המומחה נשאל באיזה טמפ' הוא היה מתקין את "מגן האש" והשיב, כי בסביבות
 5 המאה מעלות, וכי מותר לרדת עד 90 מעלות. משעומת עם חקירתו של המומחה
 6 ברושטיין שהעיד, כי ניתן לחבר את "מגן האש" מעט מעל ההספק כלומר
 7 בסביבות 64 מעלות, השיב המומחה כדלקמן:

8
 9 **"...מפליא אותי מה הוא אמר, מגן אש צריך להיות 20 ס"מ**
 10 **מכסימום מגוף החימום, להרגיש את טמפ'**
 11 **הסביבה,.....לדעתי במצב כזה של כוון ל- 64 מעלות צלסיוס,**
 12 **אי אפשר לעבוד, אלא אם הרחיקו את הטרמוסטט למקום כזה**
 13 **שהוא לא יוכל להיקרא מגן אש"...**
 14 (עמ' 27 לפרוטוקול שורות 20-14).

15
 16 ואם היו ספיקות בתשובותיו, השיב המומחה נחרצות לשאלה אם הוא בתור
 17 שיטה משתמש במוצר הזה כמגן אש בלבד והשיב:

18
 19 **"נכון. לא משתמש בו לפונקציה אחרת אלא כמגן אש. האש**
 20 **פורצת מעל 100 מעלות, כדי לא להגיע לטמפ' מסוכנת מכוונים**
 21 **בין 90 ל- 100 מעלות"...**
 22 (עמ' 30 לפרוטוקול שורה 7).

23
 24
 25 9. באשר לתוכנית השיב המומחה כי זו איננה נראית לו תוכנית ראשונית, אלא
 26 תוכנית לביצוע. על פי עדות המומחה והכרותו עם המתכננים, אלה לא מוסרים
 27 טיוטות ולכן התוכנית היא תוכנית ביצוע. המומחה מודה בעדותו (עמ' 32) כי
 28 כמתכנן היה ממליץ על "מגן טמפ' עליון" שחסר בתוכנית, אך כמבצע לא היה
 29 "מסתכסך" עם המתכנן ומתנגש עם המזמין. ועל פי עדותו בעמ' 32:

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

1 "אם התכנון מוכן, התוכנית מוכנה אז הקבלן יש לו את
2 המגבלות שלו. אני מבהיר שאת הרטמוסטט הנוסף שהייתי
3 מתקין, הוא היה זהה למה הותקן רק מכוון למעלות אחרות. אם
4 מדובר על החלטה שצריך להסתפק באחד יש עדיפות עליונה
5 למגן אש. ואני מסביר למה, כי יכול להיות שהטמפ' באיזור
6 הרחוק מגופי החמום תהיה נמוכה מסיבה זו או אחרת, אך
7 בקירבת גופי החימום הטמפ' תהיה מאוד גבוהה עד כדי סכנת
8 אש"...
9 (הדגשה שלי א.מ.ג.)

10
11 10. באשר לתפקודו של הבקר - מעיד המומחה בחקירה חוזרת, כי אם הטמפ' עולה
12 מעל הנדרש בחדר, קרוב לודאי שהבקר נכשל. כי על הבקר להפסיק את החימום,
13 הבקר מווסת את דרגת החימום, הוא מפסיק את גופי החימום באופן הדרגתי.

14
15 11. עיננו הרואות כי אין המומחים תמימי דעים באשר לתפקידו ותפקודו של "מגן
16 האש", כמו גם הם אינם תמימי דעים באשר לתפקידיו של מבצע התוכנית.
17 ובאשר לבקר- שניהם תמימי דעים כי יש להניח שהיה כשל בבקר אם הטמפ'
18 עלתה מבחינה הגיונית, אך מבחינה מעשית אין יכולת לקבוע זאת בוודאות
19 בדיעבד, אלא בבדיקה בזמן אמת מיד אחר ארוע הנזק או מעיון בדו"ח הבדיקה
20 שלא נמצא.

21
22 ובאשר למערכת הגנה נוספת כמו "מגן טמפ' עליון", שני המומחים ביחד מעידים
23 בשבחו של מתקן זה, כפי שאכן הותקן בפועל לאחרונה במפעל טלדאטה, אלא
24 שהמומחים חלוקים בדעתם האם על מבצע התוכנית להתקין מערכת זו מבלי
25 שצויין בתוכנית מתקן זה.

26
27 12. לאחר שחוות דעתם של המומחים נסרקה ונסקרה בהרחבה, זה הזמן לבדוק
28 אתריותם של הנתבעים מול נטלי הראיה והשכנוע הקבועים בהלכה הפסוקה.
29
30

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

18

1

2

3

ד. אחריותה של נתבעת 1

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1. כאמור, עיקר הטרוניה המופנית כלפי נתבעת 1 היא בהתקנת "מגן האש" בטמפי גבוהה של 90 מעלות צלסיוס במקום 70 מעלות צלסיוס, ובכך לספק הגנה לא רק לגופי החמום אלא גם למוצר הנבדק. התקנת חיבורים של "מגן האש" ברשלנות רבתי ובצורה הפוכה, עובדה שגרמה "למגן האש" שלא למלא את תפקידו בשעת מבחן.

כמו כן, הנתבעת 1 כמבצעת תוכנית העבודה, ביצעה בה שינויים למכביר ולא ראתה בה תוכנית של "ראה וקדש" ולפיכך היה זה רק טבעי שתמליץ ותתעקש על התקנת "מגן טמפי עליון" אשר ישמור על טמפי קבועה וידאג לנתוק המערכת בעת תקלה.

לעומת זאת, טוענת הנתבעת 1 להגנתה, כי עשתה ככל שנדרשה על מנת לבצע את התוכנית באופן המותאם לדרישות השטח, "מגן האש" איננו יכול לתפקד גם "כטרמוסטט גבול עליון" ואם היה מכוון ל- 70 מעלות צלסיוס, לא ניתן היה לתפקד ללא תקלות חוזרות ונשנות. לטענת הנתבעת 1, לא נתבקשה להתקין מגן טמפי עליון, מטרתה של טלדאטה היה לחסוך בכסף, ולפיכך ויתרה על הוצאה זו הכרוכה בכ- 2,500 ₪ נוספים. אין זה מתפקידה להציע מגן נוסף שאיננו נכלל בתוכנית הביצוע.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

2. בבחני את עדויות הצדדים ועדויות המומחים, סבורני שאין להטיל על הנתבעת 1 אחריות כלשהי. הנתבעת 1 בנתה תנורים דומים כבר ב- 1991 שם שימשה לעומת זאת כמתכנתת ומבצעת. בשנת 94 ביקשה טלדאטה לחסוך בעלויות, היא הגישה לנתבעת תוכנית מוכנה, שהכין משרד מהנדסים ידוע בתחום, וביקשה להתקין מערכת חימום בחדר אשר היא תבנה. כל שעשתה הנתבעת הוא להעביר הצעת מחיר באשר לפריטי המערכת ועלות הרכבתם בה. אכן- השינוי בתוכנה היה בשלושה פריטים, האחד במקום שלושה רגשים הותקנו שניים, השני - במקום מפוח של 2,500 סופק מפוח של 1,800. וכן במקום מפעיל, דרגות בינארי תוצרת "סטפה", סופק רכיב תוצרת נתבעת 3.

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כבי' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

3. העד מר אלי כץ, מנהל הנתבעת 1 נחקר בנקודה זו והשיב יותר מפעם אחת, כי
 1 שינוי מספר הרגשים ונפח המפוח השתנה בהתאם לגודל החדר. התוכנית דיברה
 2 על חדר שנפחו כ- 10 מטר, בעוד שחדר נשוא התביעה היה כ- 4 מטר. ראה עדותו
 3 של כץ בעמ' 8 לפרוטוקול מיום 22.10.01 כדלקמן:
 4

5
 6 **"...מבחינה הנדסית קובעים את הרגשים בהתאם לגודל של**
 7 **המבנה, היות והמבנה כאן היה יותר קטן מאשר בשרטוט,**
 8 **מדובר על עשרה וחצי מטר אורך, החדר שנקבע היה 4.60 X**
 9 **2.20, מדובר בחצי כמות נפח בערך"...**
 10 זו גם הסיבה לטענת מר כץ להקטין לשני רגשים במקום שלושה.

11
 12 4. המומחה מטעם התביעה העיד בעמ' 24-25 לפרוטוקול מיום 5.7.01, כי אין זה
 13 משנה אם גודל החדר הוקטן, ברגע שלא הוקטן הספק גופי החמום אין לשנות
 14 את גודל המפוח גם אם גודל החדר קטן בכמעט מחצית. תשובתו זו של המומחה
 15 איננה מהימנה בעיניי. המומחה עונה לשאלות ביהמ"ש בעמ' 23-24 והשיב כי אכן
 16 גודל החדר הינו אחד הפרמטרים לקביעת גודל המפוח. יחד עם זאת, התעקש כי
 17 במקרה זה למרות שגודל החדר הוקטן בערך ב- 50%, עדיין אין מקום לספק
 18 מפוח של 1,800 במקום 2,500.

19
 20 5. בחוות דעתו, המומחה לא טרח לערוך את החישוב המדוייק של גודל המפוח
 21 הנדרש לחדר מוקטן יותר בכ- 4 מטר, ואף לא טרח להסביר את משמעות הקטנת
 22 המפוח ל- 1,800 במקום 2,500. יש להניח כי אם היתה לעובדה זו השפעה
 23 הרסנית על המערכת היה טורח המומחה לציין זאת כבר בחוות דעתו ולא
 24 בחקירה נגדית. המומחה הצביע בסעיף 11 לחוות דעתו, על השוני של גודל המפוח
 25 ומספר הרגשים בין התוכנית לבין המסמכים שהמציאו לעיונו, אך לא נתן דעתו
 26 באשר להשפעת שינויים אלה על המערכת ביחס לגודל החדר.

27
 28 המומחה נטע בי רושם בנקודה זו, כי הוא נאחז "בקרנות המזבח" ולו על מנת
 29 להגן על חוות דעתו בכל מחיר, כי נצפו אי התאמות בין התוכנית להתקנה בפועל,
 30 ונאלץ להעיד כי לאי התאמות אלה יש השלכות תפקודיות גם אם גודל ונפח

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

3. העד מר אלי כץ, מנהל הנתבעת 1 נחקר בנקודה זו והשיב יותר מפעם אחת, כי
 2 שינוי מספר הרגשים ונפח המפוח השתנה בהתאם לגודל החדר. התוכנית דיברה
 3 על חדר שנפחו כ- 10 מטר, בעוד שחדר נשוא התביעה היה כ- 4 מטר. ראה עדותו
 4 של כץ בעמ' 8 לפרוטוקול מיום 22.10.01 כדלקמן:

5
 6 **"...מבחינה הנדסית קובעים את הרגשים בהתאם לגודל של**
 7 **המבנה, היות והמבנה כאן היה יותר קטן מאשר בשרטוט,**
 8 **מדובר על עשרה וחצי מטר אורך, החדר שנקבע היה 4.60 X**
 9 **2.20, מדובר בחצי כמות נפח בערך"...**
 10 זו גם הסיבה לטענת מר כץ להקטין לשני רגשים במקום שלושה.

11
 12 4. המומחה מטעם התביעה העיד בעמ' 24-25 לפרוטוקול מיום 5.7.01, כי אין זה
 13 משנה אם גודל החדר הוקטן, ברגע שלא הוקטן הספק גופי החמום אין לשנות
 14 את גודל המפוח גם אם גודל החדר קטן בכמעט מחצי. תשובתו זו של המומחה
 15 איננה מהימנה בעיניי. המומחה עונה לשאלות ביהמ"ש בעמ' 23-24 והשיב כי אכן
 16 גודל החדר הינו אחד הפרמטרים לקביעת גודל המפוח. יחד עם זאת, התעקש כי
 17 במקרה זה למרות שגודל החדר הוקטן בערך ב- 50%, עדיין אין מקום לספק
 18 מפוח של 1,800 במקום 2,500.

19
 20 5. בחוות דעתו, המומחה לא טרח לערוך את החישוב המדוייק של גודל המפוח
 21 הנדרש לחדר מוקטן יותר בכ- 4 מטר, ואף לא טרח להסביר את משמעות הקטנת
 22 המפוח ל- 1,800 במקום 2,500. יש להניח כי אם היתה לעובדה זו השפעה
 23 הרסנית על המערכת היה טורח המומחה לציין זאת כבר בחוות דעתו ולא
 24 בחקירה נגדית. המומחה הצביע בסעיף 11 לחוות דעתו, על השוני של גודל המפוח
 25 ומספר הרגשים בין התוכנית לבין המסמכים שהמציאו לעיונו, אך לא נתן דעתו
 26 באשר להשפעת שינויים אלה על המערכת ביחס לגודל החדר.

27
 28 המומחה נטע בי רושם בנקודה זו, כי הוא נאחז "בקרנות המזבח" ולו על מנת
 29 להגן על חוות דעתו בכל מחיר, כי נצפו אי התאמות בין התוכנית להתקנה בפועל,
 30 ונאלץ להעיד כי לאי התאמות אלה יש השלכות תפקודיות גם אם גודל ונפח

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

1 החדר הוקטן בצורה משמעותית. רושם זה התחזק בי, משהשיב המומחה לשאלת
2 ב"כ נתבע 2:

3

4 **"...תראה אני כאן מומחה שבא מטעם אחד הצדדים, אז אתה**
5 **לא יכול להגיד שאני נייטרלי כאן"...**
6 **"אני הצד של התובע"...**
7 (עמ' 39 לפרוטוקול שורות 12-F0).

8

9 6. ובאשר לטענה בדבר "מגן האש" וכיוונו ל- 90 מעלות צלסיוס, גם בנקודה זו
10 מקובלת עלי ומהימנה בעיניי גירסת המומחה אייזיק מטעם הנתבעת. המומחה
11 טרח להסביר כי לא תמיד הטמפ' בסמוך לגופי החמום זהה לטמפ' חדר. וכדוגמא
12 ציין אם דלת התנור פתוחה, יהא מצב שטמפ' החדר תהא קרירה, לעומת טמפ'
13 הסמוכה לגופי החימום שיכולה להגיע עד לשריפה. ולפיכך, נחוץ "מגן אש",
14 אשר כשמו כן הוא נועד למנוע שריפה ולשמור על גופי החימום.

15

16 גם המומחה מטעם התביעה אישר כי תפקידו של "מגן אש" הוא למנוע שריפה
17 ולהגן על גופי החימום, אלא שלשיטתו בהזדמנות חגיגית זו ניתן לכוונו ל- 65
18 מעלות צלסיוס, ובכך להשיג שתי מטרות גם יחד, הן לשמור על גופי החמום והן
19 על המוצר.

20

21 לאור הסבר המומחה מטעם הנתבעת מר אייזיק, לענין מיקומו הנחוץ של "מגן
22 האש" (סמוך מאוד לגופי החמום), הרי אינני מקבלת טענה זו. יש להניח כי לו
23 היה "מגן האש" מכוון ל- 65 מעלות צלסיוס, היה התנור מייצר תקלות חוזרות
24 ונשנות כ"אזעקות שווא", ובכל מקרה כזה היה צורך להמתין להתקדרות
25 המערכת והפעלה ידנית על מנת להחזיר המצב לקדמותו.

26

27 ב"כ התובעת טענה כי כיום מותקן מגן האש בטמפ' של 65 מעלות צלסיוס
28 והתנור עובד ללא דופי. אף ראיה לכך לא הובאה. לא היה קושי לשלוח את
29 המומחה מטעם התביעה לאשש טענה זו. אף לא היתה מניעה להביא את מתקין

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

- 1 התנור אשר כיוון את המעלות ל- 65 מעלות צלסיוס על מנת שיסביר לביהמ"ש
2 כיצד עובדת המערכת ללא תקלות.
- 3
- 4 מומחה הנתבעת הסביר, כי לו אכן המערכת עובדת עם "מגן האש" המכוון ל- 65
5 מעלות צלסיוס, ההסבר היחיד לכך הוא כי "המגן אש" איננו מותקן בקירבת גופי
6 החמום, ולפיכך איננו יכול להקרא עוד "מגן אש". הסבר זה מקובל עלי והוא
7 הגיוני, תואם את הסברו לעיל של המומחה בדבר הפרש הטמפ' שבין גוף החמום
8 לטמפ' החדר.
- 9
- 10 אינני מקבלת את הטענה כי טרמוסטט אחד יכול לשמש לשתי פונקציות גם יחד,
11 כאשר לעתים אינטרס של פעולה אחת מנוגד לפעולה אחרת. מקובלת עלי עדות
12 המומחה אייזיק כי נכון ורצוי לכוון מגש אש לטמפ' שבין 90 מעלות צלסיוס ל-
13 150 מעלות צלסיוס.
- 14
- 15 משזו מסקנתי כי "מגן האש" כוון נכון ל- 90 מעלות צלסיוס, אין זה רלבנטי יותר
16 אם אכן הותקן במהופך אם לאו. לו היתה פורצת שריפה, או אז היתה רלבנטיות
17 לשאלה אם נמנעת היתה לו היו החיבורים מחוברים נכונה. במקרה זה, התקלה
18 קרתה עקב העלאת הטמפ' מעל 70 מעלות צלסיוס. אש לא פרצה, ואי תפקודו של
19 "מגן האש" איננו רלבנטי לטיב החיבורים מאחר והטמפ' לא הגיעה לדרגה של 90
20 מעלות צלסיוס, ומכל מקום סכנת אש לא התחוללה.
- 21
- 22 בנסיבות אלה, גם לו היו חיבורי "מגן האש" מותקנים כהלכה, לא היה בכך כדי
23 למנוע את הנזק למערכות התקשורת שכאמור התרחש כשהטמפ' עלתה מעל 70
24 מעלות צלסיוס.
- 25
- 26 7. ובאשר לתפקידה של נתבעת 1 כמתכנתת או מבצעת- שוכנעתי מעדותו של מר כץ,
27 כי כל ייעודה של הנתבעת היה לבצע ולספק את האביזרים לצורך התקנת
28 המערכת שאת תכנונה קיבל כמוצר מוגמר. בענין זה לא מיותר לציין, כי
29 התוכנית הועברה לנתבעת ע"י עובד טלדאטה בשם מתי מירון. אותו מר מירון לא
30 הגיש תצהיר עדות ראשית, יחד עם הגשת העדויות של התביעה במועד שנקבע.

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

1 ורק לאחר חקירת עדי התביעה משנתברר לב"כ התובעת כי מר מירון הוא איש
2 הקשר עם הנתבעת, ביקשה להמציא תצהיר שלו ולאחר שכל עדויות הנתבעות
3 לרבות חוות דעת המומחה מצוייה בתיק. לא התרתי הגשת התצהיר באחור
4 מהנימוקים המפורטים בהחלטתי. רק אוסיף ואומר, כי היה על התובעת לברר
5 בטלדאטה מי האיש שמסר את התוכנית וביקש ממר כץ את ביצוע העבודה.
6 עובדה זו היתה בידיעתה של טלדאטה ולא היתה כל סיבה שלא להמציא תצהיר
7 עדות ממר מירון במועד.

8
9 משכך- נותרה בפניי עדותו של מר כץ, כי נתבקש להמציא את אביזרי המערכת
10 הנדרשת, והציע מחיר בעבור הפריטים ובעבור עבודת ההתקנה ותו לא. לטענת
11 מר כץ- מטרתו של מר מירון היתה לחסוך בעלויות חדר החימום ועובדה זו
12 משתקפת היטב בהתנהגותה של טלדאטה שבחרה לבנות את החדר בעצמה,
13 ובחרה להתקין מד מעלות בעצמה. יש להניח כי סברה שלאור נסיון התנורים
14 שעבדו היטב ואשר הותקנו בשנת 91, אין צורך בתכנון נוסף ויש לבצע העתקת
15 תוכנית בלבד.

16
17 האם במקרה זה חלה חובה על המתקין מר כץ, קרי הנתבעת, להציע מיוזמתה
18 ולהתקין מערכת גיבוי נוספת כמו טרמוסטט גבול עליון עליו המליצו המומחים?
19 עלות התקנה זו היא בסביבות 2,500 ₪. לטענת מר כץ, סרבה טלדאטה
20 להתקינה. המומחים חלוקים בדעתם אם על תוכנית הביצוע לכלול פריט זה.
21 סבורני, שכפי שהתוכנית פרטה בדבר מגן טמפי- "מגן האש" וכן פרטה את בקר,
22 היה עליה לפרט דרישה נוספת זו.

23
24 כפי שהעיד המומחה מטעם התובעת, מר בורשטיין, התקנת מערכת זו דומה
25 לדוגמת "המכנסיים ושלייקס"... (עמ' 26 לפרוטוקול מוקלט מיום 5.7.01 מול
26 שורה 22).

27 אין גבול למערכות בקרה נוספות והחכמה היא בדיעבד בלבד, שעה שקרתה
28 תקלה ולא ידועה מהותה. אלמלא התקלה ייתכן והמסקנה היתה שאין צורך
29 במערכת הגנה נוספת.

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כבי השי' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

1 אין זה מתפקידה של נתבעת 1 לדאוג למוצרי המזמינה. המזמינה היא זו שידעה
2 את הסיכון האמיתי בבדיקת מוצרי תקשורת יקרים בעלויות של מאות אלפי
3 דולרים, כשטווח הסיכון בה מצומצם, של 10 מעלות צלסיוס בלבד. טלדאטה
4 היתה ערה לכך יותר מכל הנפשות הפועלות כי המערכת היקרה מושמדת ב- 70
5 מעלות צלסיוס, בעוד שדרישת התנור היתה 60 מעלות צלסיוס. בטווחים אלה
6 היתה מוטלת עליה החובה לדרוש חד משמעית, מערכת בקרה של "טרמוסטט
7 גבול עליון".

8
9 לא הוכח בפניי, כי בקרה כזו הותקנה בתנורים בשנת 1991. החוכמה בהתקנתה
10 בשנת 1994, היא חוכמה בדיעבד ולאחר הארוע נשוא התביעה. זהירותה של
11 טלדאטה נחוצה שבעתיים, עת ידעה היא בלבד, כי על המוצר להשאר בתנור
12 לפחות 24 שעות, ולפיכך המערכת תפעל גם כשהמפעל לא יהיה מאויש בעובדים.
13 עובדה מהותית זו היתה ידועה רק לה ועליה היה לדרוש מהמבצעת, נתבעת 1 את
14 כל מנגנוני ההגנה האפשריים, לרבות אזעקה, קריאה טלפונית לכונן וכו', וזאת
15 תחת לחסוך בעלויות, שעה שמדובר במוצרים יקרי ערך ובטווח סיכון כאמור של
16 10 מעלות צלסיוס בלבד.

17
18 לפיכך, אינני רואה את נתבעת 1 אחראית לכשל ולארוע הנזק. מר כץ פעל על פי
19 התוכנית המותאמת לגודל החדר, סיפק את האביזרים הנחוצים מהתוצרת
20 הטובה ביותר, ולא הוכח כי התקין את המערכת ברשלנות. לא ניתן לדבר על כשל
21 תכנוני, כאשר את התוכנית המוגמרת קיבל מהמזמינה באמצעות מר מירון.
22 אני פוטרת איפוא את נתבעת 1 מאחריות!

ה. אחריותה של נתבעת 2

23
24
25
26 1. עיקר הטענה המופנית כלפי נתבעת 2, היא אחריותה באספקת בקר פגום.
27 מסקנתה של התובעת היא, כי הכשל במערכת נובע מהבקר, שהרי הבקר היה
28 החלק היחיד שהוצא לבדיקה לאחר ארוע הנזק. לאחר שהורכב שנית, פעלה
29 המערכת ללא דופי. מכאן מסקנת התובעת, כי הנתבעת 2 התרשלה באספקת
30 מוצר פגום ובאי בבדיקת המוצר עובר להתקנתו.

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

1

2 מסקנת התובעת לגבי הכשל בבקר, איננה כה נחרצת וברורה מהעדויות כפי
3 שמנסה ב"כ התובעת לטעון בסיכומיה. שני המומחים כאחד, אינם תמימי דעים
4 באשר לכשל בבקר. המומחה מטעם התביעה מר בורשטיין, כותב בחוות דעתו
5 בסעיף 12 כדלקמן:

6

7 **"...התקלה היתה לפני קדוב לשש שנים והיום לא ניתן**
8 **לקבוע בצורה חד משמעית את הסיבה שגרמה לה. ייתכן**
9 **שהיתה תקלה בבקר עצמו, רק דו"ח מעבדה של קונטאל**
10 **מיום 23.6.94 יכול לתת תשובה ברורה לכך"...**

11

12 המומחה נחקר בענין הבקר והשיב כי, הבקר ממלא תפקיד שהינו בבחינת לב
13 ליבה של המערכת כולה. כפי שתאר המומחה בעדותו, הבקר הוא "המוביל
14 במערכת הזאת", (ראה עדותו בעמ' 17 לפרוטוקול מיום 5.7.01 שורה 19 ואילך).
15 הבקר אמור לייצב את הטמפ' לגובה הנדרש ליתן "פקודות" לגופי החמום באשר
16 לעוצמת החימום הנדרשת. במילים אחרות הבקר הינו ווסת טמפ', הוא אחראי
17 לווסת הטמפ' בחדר החימום.

18

19 מטבע הדברים, משארעה התקלה באופן שהטמפ' עלתה מעל הנדרש והגיעה ל-
20 90 מעלות צלסיוס, כל תשומת הלב הופנתה לבקר שאחראי על ויסות הטמפ'
21 והמסקנה הטבעית המתבקשת היא כשל בבקר. ואולם העובדות אינן כה
22 פשוטות, והמומחים לא יכלו שש שנים לאחר אירוע הנזק, להצביע בוודאות
23 גמורה על כשל הבקר, אלא מונים אותו כאחת האפשרויות.

24

25 4. המומחה מטעם הנתבעת 1, מר אייזיק, קובע חד משמעית בחקירה נגדית כי:
26 **"...להיום אי אפשר לדעת אם בכלל היה כשל בבקר, אם היה איזה סוג?**
27 **(ראה עמ' 25 שורה 7).**

28

28 ובהמשך מונה מספר סיבות נוספות שיכולות היו לגרום לארוע הנזק. מעיון
29 בחוות דעתו עולה כי קיימות לפחות 4 סיבות נוספות כמו:

30

א. שינוי הטמפ' בבקר- שינוי והזזת הטמפ' בבקר לדרגת חימום גבוהה יותר.

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

1 ב. הדבקת המגענים בהזנת החשמל לגופי החימום. ובמילים אחרות, קצר
 2 חשמלי בין המגענים, ראה עדותו של מר אייזיק המומחה, בעמ' 25
 3 כדלקמן:
 4 **"...אם המגע לא בכל השטח אלא נקודתי, יכול להיווצר קצר**
 5 **וניצוץ חשמלי גם אחרי הפעלה קצרה, ובבדיקה מקצועית**
 6 **אפשר היה לגלות זאת"...**

7
 8 המומחה אף השיב בחיוב משנשאל בחקירה נגדית אם זה מצב שיכול
 9 לקרות כשאחד הרגשים קוצר ואז הוא דורש קור או חום.

10
 11 ג. דרישת חום של אחד הרגשים בגלל סיבה חיצונית- לדוגמא במצב של דלת
 12 לא סגורה היטב. ואז משב רוח קריר החודר לחדר החימום יגרום לדרישת
 13 חום נוספת מהבקר.
 14 ד. תקלה ברגש הטמפי – עובדה שתביא לקריאה לא נכונה של הטמפי והעלאת
 15 החום בחדר.

16
 17 4. המומחים תמימי דעים, כי יתכנו סיבות נוספות לתקלות למעט הכשל בבקר. אף
 18 המומחה מטעם התביעה מר בורשטיין, מבהיר בחקירה נגדית בעמ' 41-42 כי
 19 יתכנו תקלות נוספות כמו קצר חשמלי, רגש פגום, הפסקת זרימת האויר וכו'. זה
 20 המקום לציין, שאף עדי התביעה עצמה, עובדי טלדאטה לא יכלו לתרום מאומה
 21 בענין זה. העד יצחק מור מעיד בעמ' 15 לפרוטוקול מיום 13.2.01, כדלקמן:

22
 23 **"נכון שאני לא איש טכני ולא איש מקצוע ואני לא מבין**
 24 **במערכות חשמל ובבקרים. נכון, אין לי כל ידע אם הבקר לא**
 25 **היה תקין או מערכת אחרת לא היתה תקינה, נכון- מבחינה**
 26 **טכנית אני לא יודע. כשאני כתבתי בתצהיר שהבקר מקולקל –**
 27 **מה שאתה מתכוון בקר יכול להיות שאצלי המילה בקר היא**
 28 **מערכת האחראית לטמפי, אך מבחינה טכנית מקצועית אני לא**
 29 **יכול לאשר שהבקר לא היה תקין. מה שאני אומר בתצהיר**

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כבי' השי' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

שלי, זה סובייקטיבי. כשאמרת בתצהיר, הבקר לא היה תקין

– נכון שזה לא מתוך ידיעה טכנית..."

(מול שורות 9-15, הדגשה שלי א.מ.ג.).

אף עד התביעה הנוסף מר שלמה סיני, איננו יכול ליתן מידע טוב יותר באשר לסיבת הכשל וכך הוא מעיד בעמ' 18 שורה 18:

"...לי אישית אין מושג מה היה מקור התקלה. נכון אינני יודע שהתקלה היתה בבקר. כשאני אומר שזה החלק היחיד שהוצא מהתנור- לא ידוע מה הוחלף, אך ידוע לי שלאחר התיקון הוא חזר לעבודה, אך אינני יודע מה הוחלף ומה בוצע..."

5. עד הגנה, מר נחשון, לעומת זאת ידע לספר כי יצא מיד למפעל משנודע לו על התקלה. העד בסעיף 7 לתצהיר עדות ראשית, מבהיר כי עם הגיעו למפעל טלדאטה ביצע "סימולציה" – שהתבטאה בהרמת כפתור כיוון הטמפי לערך הרצוי על מנת לבדוק את תפקוד הבקר. על פי עדותו לא נראתה כל תקלה. על אף זאת, בחר לפרק הבקר ולקחתו למעבדה. בבדיקת המעבדה נמצא הבקר תקין ובאותו היום נלקח ע"י שליח טלדאטה חזרה למפעל. העד נחקר, לענין הסיבות לכשל העיד בעמ' 42 שורה 12 כדלקמן:

"הבקר תיפקד, הרבה סיבות יכולות לגרום לנזק. יש המון רכיבי חשמל בלוח הפקוד, יש סיכויים רבים למעט הבקר..."

ובעמ' 45 מול שורות 22 ואילך:

"...יש הרבה סיבות שהטמפי' עלתה בחדר. יכול להיות הפעלה ידנית של מישהו שפתח את הלוח והחליט לשנות את הטמפי'. ומגן שמפעיל את גופי החימום ונותקה וזה תקלה מאוד שכיחה. קשר בחוטים איזה שהם חוטים בחשמל יכולים לגרום שגופי החימום יפעלו..."

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

- 1 6. בי"כ התובעת משייכת משמעות רבה להיעדר דו"ח טיפול במעבדה. העד נחשון
 2 סיפק הסבר להיעדר הדו"ח והעיד בעמ' 41 מול שורה 8:
 3 **"כשאין על מה למלא דו"ח, לא ממלאים..."**
 4
 5 ובעמ' 46 מול שורה 14:
 6 **"...במידה ויש על מה לחייב את הלקוח אז ממלאים דו"ח ואם**
 7 **אין מה לחייב לא ממלאים דו"ח."**
 8
 9 לשאלה מדוע לא נפתח כרטיס במעבדה, השיב העד נחשון:
 10 **"...במקרה זה היה יוצא דופן, לקחתי את זה אישית את הבקר**
 11 **מכיוון שהיה תקין, וביקשתי בדיקה נוספת במעבדה ובנוסף**
 12 **לזה טלדאטה רצו לקבל מהר מאוד את הבקר חזרה. בד"כ**
 13 **כשהלקוח מגלה תקלה, הוא מביא את הבקר אלינו פותחים לו**
 14 **כרטיס תקון והוא גם מחזיר את הבקר מאתנו..."**
 15 **הסבר זה מניח את הדעת בעיניי.**
 16
 17 7. בענין אחריותה של נתבעת 2, הצדדים חלוקים לא רק בשאלה מה גרם לכשל
 18 במערכת, והאם הבקר היה פגום. הצדדים חלוקים בראש וראשונה על מי מוטל
 19 נטל השכנוע? והאם צד זה או אחר הרים את נטל הראייה?
 20 מעיון בסיכומי באי כח הצדדים, דומה כי המושגים נתבלבלו זה בזה וכל אחד
 21 מטיח בחברו כי עליו הראייה. יובהר כי סעיף 41 לפקודת הנזיקין הקובע בזו
 22 הלשון:
 23
 24 **"בתובענה שהוגשה על נזק והוכח בה כי לתובע לא היתה ידיעה**
 25 **או לא היתה לו יכולת לדעת מה היו למעשה הנסיבות שגרמו**
 26 **למקרה אשר הביא לידי הנזק, וכי הנזק נגרם ע"י נכס שלנתבע**
 27 **היתה שליטה מלאה עליו..."**
 28
 29 בענייננו- התנאי של השליטה המלאה בנכס הוא הרלבנטי. הגדרת "שליטה"
 30 מבוססת על מטרת הסעיף על מנת שניתן יהא לקבוע למי יש לייחס את

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

- 1 הרשלנות. ולפיכך יש להוציא מכלל אפשרות שליטת גורם אחר בנכס. הגדרת
2 "שליטה" גובשה בע"א 375/02 גיספן נ' אליצור ואח', פד"י י"ח 165, 169:
- 3
4 "העיקר הוא שבזמן התאונה, והדגש הוא על זמן זה היתה
5 לנתבע או לנתבעים....שליטה גמורה במובן זה שאין לייחס
6 למישהו זולתם התערבות פעולה במצב העניינים שיכלה לגרום
7 או לתרום למה שארע"..."
- 8
9 .8 בעניינינו- הבקר הורכב במערכת הפעלה שאין לנתבע 2 כל קשר ושליטה עליה.
10 הנתבעת סיפקה את המוצר כמות שהוא בארזיתו המקורית, ונתבעת 1 הרכיבה
11 אותו. הבקר עבד מספר חודשים לפני הארוע באופן תקין ולא הצביע על תקלה
12 כלשהי. כל המערכת מצוייה בשליטתה המליאה של טלדאטה, לרבות האפשרות
13 לבחור את הטמפי הרצוייה, לפרק רכיב זה או אחר, להתקין מד טמפי כמו
14 שעשתה וכו'.
- 15
16 קשה להניח במצב דברים זה, כי לנתבעת 2 או לנתבעת 1 היתה שליטה בלעדית
17 בנכס (במערכת החימום). טלדאטה תיכננה את חדר החימום, או למצער הגישה
18 לנתבעת 1 תוכנית מוכנה, היא עסקה בהרכבת מערכות חשמל נפרדת לבדיקת
19 תקינות המערכות המוכנסות לתנור (ראה עדותו של העד מור בעמ' 10 לפרוטוקול
20 מול שורות 3-9, וכן עדותו של העד סיני עמ' 16 מול שורות 9-11). ובדידה היו כל
21 האמצעים לשנות את המערכת, להוסיף עליה או לגרוע ממנה. גורם הזמן שחלף
22 מאז התקנת המערכת לבין ארוע הנזק הוא גורם משמעותי בהגדרת המונח
23 "שליטה" (ראה לענין זה ע"א 241/89 ישראל לפט נ' הינדלי פד"י מ"ט (1) 45).
- 24 בעניינינו – המערכת הותקנה במלואה ותפקדה לשביעות רצון המזמין במשך
25 שלושה חודשי פעילות רצופים. בזמן זה היתה המערכת בחזקתה, ובשליטתה
26 המלאה של טלדאטה.
- 27
28 .9 ב"כ התובעת, תומכת טענותיה בפסה"ד גולן ווסטליין, בר"ע 2011/01 ערעור של
29 ביהמ"ש המחוזי על ביהמ"ש לתביעות קטנות, מפי כב' הש' י. אלשיך. ביהמ"ש
30 אימץ את אותו רציונל בהלכת ישראל לפט, שם לא פורש המונח "שליטה", פירוש

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

1 צר ומגביל של שליטה פיזית מתמשכת בנכס, אלא די בזיקה המיוחדת ובטיפול
 2 השוטף באחזקת הנכס. גם בפסה"ד גולן ווסטלין, קבעה כב' הש' אלשיך, כי
 3 הזיקה המיוחדת ככל שאמור הדבר בטיפול ובתחזוקה של מדיח הכלים היתה
 4 ונותרה בידי המערערת.
 5 מקרים אלה רחוקים מהמקרה שבפניי כמזרח ממערב. מערכת חדר החימום,
 6 איננה מקבלת טיפול ואחזקה שוטפת מאף אחד מהנתבעות. טלדאטה המזמינה,
 7 היא זו השלטת במערכת מעט תכנונה ועד אחזקתה השוטפת. אין עובדיה
 8 הדיוטות בנושא אלקטרוניקה וחשמל, ותחום זה נשלט בידי עובדיה, שהתקינו
 9 מערכות נוספות על המערכת הנתונה, ואף מיוזמתם התקינו מד טמפ' חיצונית
 10 ושלטו שליטה מלאה בטיפול, אחזקה, ובהפעלה של המערכת.
 11
 12 אינני יכולה בנסיבות אלה, לשייך לנתבע 2 או לנתבעת 1 שליטה בנכס באופן
 13 שתופעל עליה החזקה הקבועה בסעיף 41 לפקודה. אם כך, היה ונותר נטל
 14 השכנוע על כתפי התובעת בבחינת "המוציא מחברו עליו הראיה".
 15
 16 10. ואולם הצדדים חלוקים ביניהם אף בשאלת העברת נטל הראיה. טוענת ב"כ
 17 התובעת כי די לה בהוכחת ארוע הנזק שקרה עקב העלאת הטמפ', ודי בעובדה
 18 שהרכיב היחידי שנבדק היה הבקר, כדי להפנות אצבע מאשימה כלפי ספקית
 19 הבקר, על מנת להעביר אליה את נטל הראיה להוכיח כי לא התרשלה.
 20 אינני מסכימה עם ב"כ התובעת, לא די בהצגת נתונים של ארוע הנזק עקב
 21 העלאת הטמפ' מעל הרצוי, הרי לכל אורך העדויות הועלו ספקות באשר למקור
 22 הנזק אם כשל הבקר אם לאו. הועלו מספר אפשרויות נוספות לתקלה, אפשרויות
 23 שניתן היה לצפותן באותה רמת סבירות כמו כשל הבקר.
 24 לעובדי נתבעת 2 ולמר כץ, היו רק שבחים כלפי המוצר שנרכש מאת נתבעת 3,
 25 ובשוק האלקטרוניקה והחשמל נחשב הוא כמוצר אמין ואיכותי.
 26
 27 אינני סבורה אף, כי יש די בעובדה שהרכיב היחידי שנבדק היה הבקר. סבורני
 28 שבידי התובעת היתה האפשרות לבדוק את התקלה ע"י מומחה מטעמה בטרם
 29 התירה למי מהנתבעת או לאנשי טלדאטה לבדוק ולשנות עובדות במערכת.

בתי המשפט

בית משפט השלום הרצליה

א 005501/97

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

תאריך: 29/10/2002

1 לא הוכח בפניי כי התובעת התאמצה באופן מיוחד לחקור את נסיבות הארוע
2 סמוך אליו על ידי איש מקצוע מיומן. נהפוך הוא, מומחה מטעמה בדק תנור
3 דומה (ולא את התנור נשוא התביעה), כשש שנים לאחר הארוע. משקלה של
4 בדיקה כזו מזערית אם בכלל.

5 המומחה מטעם הנתבעת 1 העיד ברורות כי:

6 **"אם היו מתחילים את בדיקת המערכת ואח"כ מבודדים עד**
7 **שמגיעים לנקודת התקלה, אפשר לראות איפה היתה התקלה".**
8 (עמ' 25 לפרוטוקול שורות 22-23).

9
10 אם כך, לא היתה כל מניעה לתובעת לשלוח אנשי מקצוע מטעמה לבצע את אותה
11 בדיקה, על מנת להוכיח בבוא העת רשלנות נתבעת 2 ביחס לבקר. כל שטרחה
12 התובעת לעשות בסמוך לארוע הוא לשלוח שמאי לאמוד את הנזק.

13
14 11. בנסיבות אלה, סבורני שהתובעת לא עשתה די על מנת להעביר את נטל הראיה
15 לכתפי הנתבעת 2 על מנת שזו תשכנע ביהמ"ש בתקינות הבקר. על התובעת חלה
16 החובה להרים את נטל הראיה על מנת לעורר ספק בלב ביהמ"ש, כתנאי להעברת
17 נטל הראיה. ספק זה לא ניטע.

18
19 12. סוף דבר:

20
21 אני דוחה איפוא את התביעה כנגד נתבעת 1, לא שוכנעתי כי נתבעת 1 התרשלה
22 בהתקנת המערכת, לא כשל תכנוני ולא כשל ביצועי. וגם אם התרשלה בחיבורי
23 "מגן האש", כפי שהוסבר לעיל, לא היה בכך כדי למנוע את הנזק, לאור
24 העובדה "שמגן האש" חובר לטמפ' גבוהה התואמת את ייעודו כמגן גופי
25 החימום מפני אש, ולא כהגנה על המוצר שנבדק.

26 אני דוחה את התביעה גם כנגד נתבעת 2 – לא שוכנעתי כי התובעת הרימה את
27 נטל השכנוע ואף לא את נטל הראיה, על מנת להוכיח שהתקלה קרתה אך ורק
28 בשל כשל בבקר שסופק ע"י נתבעת 2. הוכח בפניי כי תתכנה סיבות נוספות
29 לאירוע שאינן קשורות לבקר. לא נעשה כל מאמץ מצד התובעת לבדוק את
30 הסיבות לאירוע בזמן אמת.

בתי המשפט

א 005501/97

בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 29/10/2002

בפני: כב' השי' אירית מני-גור

1

2

3

4

5

6

התביעה נדחית. התובעת תשא בהוצאותיהן של הנתבעות בסך 7,500 ₪ + מע"מ לכל נתבעת.

המזכירות תשלח עותק מפסה"ד זה לבאי כח הצדדים עם אישור מסירה.

ניתן היום כ"ג בחשון, תשס"ג (29 באוקטובר 2002) בהיעדר הצדדים

מני-גור אירית, שופטת

בית משפט השלום הרצליה
 אגף גלילי
 ממוקם זה במזרח תל אביב למידע
 3/11/02
 תאריך
 מזכיר ראשי